

Sygnatura akt III U 971/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 29-12-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 29-12-2015 r. w Koninie

sprawy **M. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**

o umorzenie należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego

na skutek odwołania **M. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**

z dnia 28.08.2015r. Nr (...)

1. O d d a l a odwołanie.

2. Odstępuje od obciążania odwołującego kosztami zastępstwa

procesowego.

SSO Elżbieta Majewska

Sygn. akt III U 971 / 15

UZASADNIENIE

Decyzją (...)z dnia 28 sierpnia 2015 roku nr (...) Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmówił M. K. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 26.769,50 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że w sprawie nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności przemawiające za pozytywnym rozpatrzeniem wniosku. Wprawdzie aktualna sytuacja materialno – bytowa wnioskodawcy jest trudna jednak nie może stanowić podstawy umorzenia należności bowiem M. K. posiada dochód w postaci świadczenia rentowego, które jest objęte zajęciem komorniczym. Zobowiązany został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ale jego stan zdrowia nie niemożliwa podejmowania dodatkowego zatrudnienia czy wykonywania prac dorywczych. Zobowiązany, który ma możliwości spłaty zadłużenia w dłuższym okresie czasu nie może być premiowany umorzeniem należności a zadłużenie wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego jest konsekwencją nie wywiązywania się przez wnioskodawcę z obowiązku alimentacyjnego wobec

dzieci. Otrzymując decyzję o podjęciu wypłaty świadczeń alimentacyjnych M. K. był pouczony, że wypłacane świadczenia mają charakter zwrotny.

Z decyzją tą nie zgodził się M. K. domagając się zmiany decyzji i umorzenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego podnosząc, że jedynym źródłem jego dochodów jest renta w wysokości netto 337,57 zł przez co jest pozbawiony środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb życiowych. Jest osobą bezdomną, zimą przebywa w mieszkaniu żony za odpłatnością 230 zł miesięcznie, a resztę renty przeznacza na leki i żywność. Odwołujący podniósł, iż ma niewielkie szanse na podjęcie pracy z powodu sytuacji na rynku pracy i występujących u niego schorzeń. Zdaniem odwołującego jego sytuacja życiowa powoduje brak możliwości spłaty zadłużenia i to trwale.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Ponadto pozwany podniósł, iż w odwołaniu wnioskodawca nie podniósł żadnych okoliczności dotyczących jego sytuacji zdrowotnej, z których by wynikało, że stan zdrowia trwale uległ pogorszeniu. Nie jest też osobą bezdomną skoro odpłatnie mieszka u byłej żony. Sytuacja opisana przez wnioskodawcę nie stanowi przypadku szczególnie uzasadnionego i nie daje podstaw do umorzenia zadłużenia alimentacyjnego.

Sąd ustalił i zważył co następuje :

M. K., ur. (...), był zobowiązany do płacenia renty alimentacyjnej na rzecz synów P. i K. K., alimenty były płacone do rąk matki (...). Ponieważ odwołujący nie wywiązywał się z nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego na rzecz dzieci w okresie od lutego 2000 r. do kwietnia 2004 r. ZUS wypłacał, w zastępstwie zobowiązanego, świadczenia alimentacyjne do rąk matki (...). Z tytułu wypłaty świadczeń powstało zadłużenie w łącznej kwocie 26.769,50 zł. Odwołujący był informowany przez organ rentowy o wysokości zadłużenia oraz o tym, że wypłacane świadczenia mają charakter zwrotny. Od podjęcia wypłaty świadczeń M. K. dokonał zaledwie 6 wpłat na pokrycie zadłużenia w funduszu alimentacyjnym w kwotach od 9,00 do 20.00 zł, łącznie wpłacił 58,00 zł.

Po likwidacji funduszu alimentacyjnego świadczenia alimentacyjne na rzecz uprawnionych były wypłacane z Nowego Funduszu Alimentacyjnego, w którym odwołujący posiada zadłużenie w wysokości 17.960,19 zł oraz odsetki w wysokości 11.152,57 zł, zadłużenie z tytułu wypłaty zaliczki alimentacyjnej w wysokości 22.995 zł.

M. K. jest z zawodu tokarzem i murarzem. W okresie od 1979 r. odwołujący podejmował zatrudnienie, pracował z przerwami jako tokarz, ślusarz, murarz, pracownik budowlany, tynkarz, wykonywał także pracę za granicą, a ponadto okresowo prowadził działalność gospodarczą. Łącznie do dnia nabycia prawa do renty ubezpieczony posiada 20 lat, 1 miesiąc i 19 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Od dnia 01.09.2011 r. wnioskodawca jest uprawniony do pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a świadczenie to wypłaca mu ZUS Oddział w O.. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 05.07.2012 r. ubezpieczony został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy okresowo do dnia 31.07.2017 r. Wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy ustalona została w decyzji ZUS Oddział w O. na kwotę 882,07 zł brutto. Od października 2012 r. z renty odwołującego dokonywane były potrącenia początkowo na poczet alimentów bieżących, a następnie na poczet zadłużenia z tytułu wypłaty świadczeń z Nowego Funduszu Alimentacyjnego. Postępowanie egzekucyjne prowadzi Komornik przy Sądzie Rejonowym w (...) Od dnia 1 marca 2015 r. świadczenie rentowe wnioskodawcy wynosi brutto 959 zł, a potrącenia na rzecz świadczeń alimentacyjnych -483,15 zł. Do rąk odwołującego wypłacana jest kwota 337,57 zł.

Wnioskodawca leczy się z powodu kardiomiopatii rozstrzeniowej, choroby niedokrwiennej serca pod postacią przebytego zawału mięśnia sercowego, nadciśnienia tętniczego, cukrzycy typu 2, astmy oskrzelowej i otyłości. Ma również orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności do 2020 r.

Odwołujący nie ma innych dochodów, nie posiada żadnego majątku, nie ma też nikogo na utrzymaniu bowiem jego obowiązek alimentacyjny w stosunku do synów obecnie ustał. Posiada zadłużenie na rzecz likwidowanego funduszu

alimentacyjnego w wysokości wskazanej w decyzji oraz zadłużenie na rzecz Nowego Funduszu Alimentacyjnego. Z żoną (...) odwołujący jest w separacji jednak zamieszkuje w mieszkaniu, które jest własnością żony, za co płaci jej miesięcznie 200 zł. Odwołujący korzysta z tego tylko w okresach zimowych, natomiast w pozostałym okresie zamieszkuje w innych miejscach, czasem zatrudnia się przy pracach sezonowych np. przy zbiorze jabłek i wówczas ma zapewnione zakwaterowanie, mieszka też u kolegów .

Z powodu występujących schorzeń M. K. leczy się u lekarza rodzinnego , leki, które powinien brać kosztują miesięcznie około 200 – 300 zł jednak wnioskodawca ich nie wykupuje bo go na nie stać, kupuje leki zastępcze , tańsze, których koszt wynosi ok. 70 – 80 zł miesięcznie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS Inspektorat w K. oraz dokumentów w aktach rentowych ZUS Oddział w O. , a także na podstawie zeznań odwołującego.

Treść dokumentów znajdujących się w aktach ZUS i przedłożonych w toku postępowania przed Sądem nie budziła wątpliwości i nie była też kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego gdyż były szczere i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie.

Zgodnie z treścią **art. 68 ust. 1** ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2015.114-j.t.) likwidator funduszu alimentacyjnego jakim jest Prezes ZUS, w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Jak wynika z treści powołanego przepisu umorzenie należności na rzecz funduszu alimentacyjnego jest możliwe jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną wnioskodawcy, przy czym ustawodawca nie precyzuje jakie sytuacje uznać należy za szczególnie uzasadnione pozostawiając to ocenie organu uprawnionego.

"Szczególnie uzasadnione przypadki" związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, to sytuacje nadzwyczajne (wyjątkowe), powstałe w wyniku wypadku losowego, a w każdym razie istniejące niezależnie od zobowiązanego, w następstwie których jego sytuacja ulegnie takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich bieżących należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena , iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażenia siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2012 roku III AUa 307/12, LEX nr 1216316).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie taki przypadek nie zachodzi. Sytuacja majątkowa odwołującego jest rzeczywiście trudna, bowiem jedynym źródłem utrzymania jest renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy , obecnie w kwocie brutto 959 zł, z której to kwoty potrącana są przez komornika kwota 483,15 zł na poczet zadłużenia odwołującego na rzecz Nowego Funduszu Alimentacyjnego. Należy jednak zauważyć, że do takiej sytuacji przyczynił się sam odwołujący, który w okresach, kiedy był zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz synów nie wywiązywał się z tego obowiązku choć pracował i osiągał dochody. Tak więc istniejące zadłużenie z tytułu świadczeń alimentacyjnych i fakt ich egzekwowania nie może być uzasadnieniem do umorzenia należności.

Wnioskodawca ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności na okres do 2020 r. i jest też częściowo niezdolny do pracy do dnia 31.07.2017 r. Nie utracił więc zdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy , a jedynie

do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Może natomiast wykonywać pracę np. lekką pracą fizyczną, a orzeczenie o stopniu niepełnosprawności daje mu możliwość podjęcia pracy w warunkach pracy chronionej. Odwołujący nie utracił więc całkowicie możliwości zarobkowania i, jak sam przyznaje, taką pracę sezonowo podejmuje. Skoro więc odwołujący jest w stanie, choćby w ograniczonym zakresie, pracować to tym samym może uzyskiwać dodatkowe dochody umożliwiające konsekwentne regulowanie zaległości alimentacyjnych. Zauważyć również należy, że zarówno orzeczenie o stopniu niepełnosprawności jak i orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy mają charakter okresowy i tym samym brak jest podstaw by przyjąć, że odwołujący bezpowrotnie utracił perspektywę na poprawę statusu materialnego co nie przekreśla rokowań i potencjalnych możliwości do choćby częściowych spłat w przyszłości jego zadłużenia względem likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

Odwołujący jest z zawodu murarzem, pracował w tym charakterze przez znaczną część swojej aktywności zawodowej tak więc posiada odpowiednie doświadczenie w tym zakresie. Obecnie z uwagi na występujące schorzenia nie jest zdolny do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji jednak niezdolność ta ma charakter okresowy, nie można wykluczyć, że po upływie okresu, na jaki przyznano mu rentę będzie mógł wrócić do wykonywania pracy w tym zawodzie.

Przesłanką do umorzenia należności nie może być także fakt, że zadłużenie na rzecz funduszu jest większe niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji. Nawet brak stałych dochodów i związana z tym trudna sytuacja materialna nie jest okolicznością kwalifikującą do umorzenia zadłużenia, gdyż uruchomienie wypłat z funduszu następowało właśnie wówczas, gdy dłużnik nie posiadał majątku ani dochodów podlegających egzekucji (tak wyrok SA w Gdańsku z 18.01.2013 r. III AUa 1201/12 Lex nr 1293589).

Podkreślić w tym miejscu należy, że powołany przepis art. 68 ust. 1 ustawy stanowi regulację wyjątkową i nie może być interpretowany rozszerzająco. Mając na uwadze sytuację ekonomiczną kraju, wysoki poziom bezrobocia i ogólne trudności w odnalezieniu się na rynku pracy osób z różnych grup wiekowych wykładnia tego przepisu nie może zmierzać do tego by przepis ten stał się zasadą a nie wyjątkiem. Dlatego też nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi tu o przypadki „uzasadnione” ale o przypadki „szczególnie uzasadnione” (tak wyrok SA w Łodzi z dnia 25.06.2015 r. III AUa 1353/14).

W kontekście powyższych rozważań stwierdzić należy, że sytuacja materialna wnioskodawcy jest wprawdzie okresowo trudna jednak nie można jej zakwalifikować jako szczególnie uzasadnionej w rozumieniu art. 68 ustawy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd, działając na podstawie art.477¹⁴ § 1 kpc oddalił wniosek odwołującego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98, 100 i 102 kpc uznając, że z uwagi na aktualną wysokość dochodów ubezpieczonego, stan zadłużenia i jego sytuację zdrowotną istnieją podstawy by nie odstąpić od obciążania go kosztami przegranego procesu.

SSO Elżbieta Majewska